

3998.

Esineet, jotka fil. maisteri Julius Ailio toi muassaan tutkimusmatkaltaan Pohjanmaalla syksyllä 1901 (n:o:ot 3998 - 4000):

Säräisniemi.

Nimisjärven tunnetulta kivikautiselta asuinseudulta (ks. Suomen Museo, 1896, ss 84 - 92 ja H.M.L. № 3461, 3636, 3663: 4-23, 3706:1,2, 3713: 25,26 ja 28 - 40, 3862:4, 3875 A , 3965:1-4 ja 4080), joko viljelysmaista tai rantalietteestä esille tulleita esineitä, jotka kaikki J. Ailio osti paikalla käydessään.

1. Kiviase, lattea ja pitkä kummastakin päästä poikkikirveentapaisesti teroitettu mutta varsinkin toisesta päästä huomattavasti rikkoutunut. Hioutumisen kautta silinneet lapheet saattavat olla nykyajan työtä. Vuorilaji on liusketta. Pituus 260, leveys 59 ja vahvuus 18 mm.
2. Kiviaseen teelmä, hiomaton, vaajamainen, hienujuovaista vaaleansinistä liusketta. Pit. 189, leveys 59 ja vahvuus 35 mm.
3. Kiviaseen (leveän tasataltan) teelmä (tai muu lohelma), sinertävän harmaata vuorilajia, hiomaton. Pit. 100, lev. 63 ja vahv. 20 mm.

3998.
Säräisniemi.

4. Kiviaseen keskikatkelma ja haljelma, toiselta sivulta tasaiseksi, reunoilta pyöreämäiseksi hiottu, liusketta. Pit. 86, leveys 55, ja vahvuus 11 mm.

5. Tasataltan, ehkä karjalaismallisen, teräpuolen lohjelma, tummaa liusketta. Pituus 63, leveys 31, vahvuus 22 mm.

(Nimisjärvi).

6. Kirveen teräpuolinen katkelma, terä ja reunat päästä murtuneet, sinisenharmaata liuskemaista vuorilajia, hiottu. Pit. 77, leveys 48, vahvuus 23 mm.

7. Saviastian palasia, 12 kpl., niistä kaksi erilaista reunapalasta; kaikki suureen astiaan kuuluvia ja "näkötyttöjä" eli koristettuja kuvaavilla kivikautisilla koriteilla, etupäässä kuoppasyvennyksillä ja kolmiomaisilla pistöksillä.

N^o:ot 1-7 ovat löydetty Puhakan torpan pellosta, oja kaivaessa. Puhakka on Nimisjärven pohjoisrantaan pohjoisin asutus ja on aluetta, josta ennen on vain vähän löytöjä tullut.

8. Kiviaseen teelmä, talttamaisesti terälle hiottu, muuten lohkopintainen. Vuorilaji tummanharmaata, gneissimäistä liusketta. Pituus 188, leveys 53, vahvuus 28 mm.

N° 8 löydetty mainitun Puhakan torpan kohdalta järvenrannasta.

3998.
Säräisniemi.
(Nimisjärvi).

9. Tasataltta, pieni ja lattea, varsipäästä katkennut, toinen lapa hiomaton, tummaa liusketta. Pit. 49, leveys 37, vahvuus 8 mm.

N° 9 on löydetty Kökkölän talon rannasta, järven pohjoispuolelta.

10.

- Hioinkiven palanen, kummaltakin sivulta notkolle kulunut, harmaata kvartsiittimaista liusketta. Pituus 86, leveys 46, vahvuus 21 mm.

N° 10 on löydetty Järventaan torpan pellonojasta. Järventaka on Nimisjärven itäisellä puolella.

11. Tasataltta, kummastakin päästä terälle laskettu, toiselta puolen lohkopintainen, toiselta hioskeltu, toinen reuna terävä, toinen hieman hiottu, muuten epämuotoinen, tumma. Pituus 108, leveys 48, vahvuus 16 mm.

12. Hioinkivi, kahteen palaseen katkennut, vaaleata, hienonlaista kvartsiittiliusketta. Vain toiselta puolen hiottu. Pituus 120, leveys 27 ja vahv. 8 mm.

13. Tasataltan haljispuolikas, varsipuoli liäksi rikkunut, pyöreäsuinen, sinertävän harmaa, tummilla kiteillä siroteltu. Pituus 117, leveys 45, vahvuus 18 mm.

3998.
Säräisniemi.
(Nimisjärvi),

14. Tasataltta, pieni ja muodoton, jostakin liuskaleesta laadittu, toiselta puolen hiomaton, toiselta vain osaksi hiottu. Pituus 56, leveys 31 ja vahvuus 7 mm.

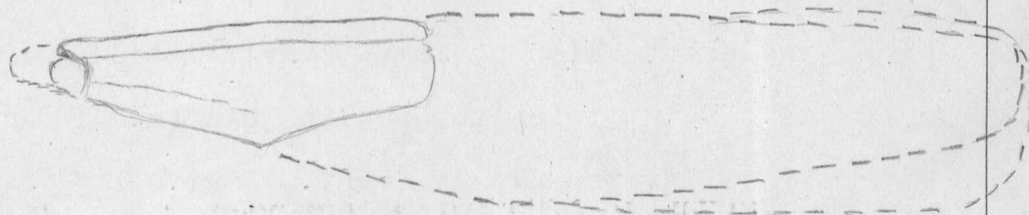
15. Edellisen tapainen, vaajamainen, melkein vain terältä hiottu. Pituus 53, leveys 26, vahvuus 7 mm.

16. Pienen, kapean ja lattean tasataltan teräpuoli, sinertävän värinen. Pituus 53, leveys 20, vahvuus 7 mm.

17. Kiviaseen teränpuolinen lohkosirunen, tummanvärinen. Pituus 41, leveys 21 ja vahvuus 10 mm.

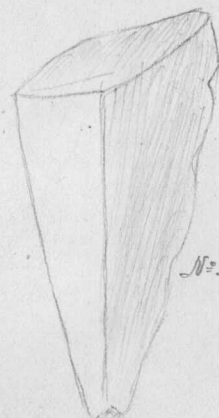
18. Kourutaltta, pieni, epämuotoinen ja epätäydellisestihiottu, sinertävänharmaa. Pituus 50, leveys 21, vahvuus 8 mm.

19. Kärkipalanen, nirkolta hieman särkynyt; teräreuna suoranlainen, hamareuna hiukan kaareva; kuuluu nähtävästi veitseen, jon-

ka muodon saattaa olettaa ehkä ylläolevan piirroksen kaltaiseksi; sinertävää liusketta. Palasen pituus 51, leveys 16, vahvuus 5 mm.

20. Keihänterän kärki katkelma, harmaanvärinen, liuske=vuorilajia. Pit. 54, lev. 27, vahvuus 8 mm.

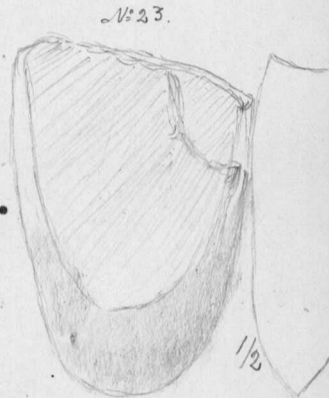

3998.
Säräisniemi.
(Nimisjärvi).

21. Piinlastunen, tummanpunaista juovikasta piitä. Koko 29 x 23 mm.

22. Saviastian palanen, koristeltu:
N^o:ot 11-22 ovat löydetty Järventaan torpan rannasta, nähtävästi etsiskelemällä ja kaivelemallakin alueilta, joita ei vielä ole tutkittu.

23. Poikkikirveen (Tuuran) teräpuoli, pyöreäsuinen, latteanlainen, sinertävän harmaa; pituus 92, leveys 63, vahvuus 21mm.
Löydetty Uudentalon palstatilan pellosta, riihen takaa. Uusitalo on Nimisjärvestä lähtevän ojan niskalla, vasemmalla puolella, Järventaan torpasta S W.

24. Tasataltta, lattea, terän toinen kulma lohennut, vain vähän hiottu. Pituus 52, leveys 36, vahvuus 12 mm.

Löydetty mainitun Uudentalon maalta, Sillankorvaksi mainitulta alalta, joka on ihan ojan niskalla, ja jolla kohdalla ennen on ollut silta ja tie Nimisjärven taloon.

25. Kivinen teräase, lattea, kolmiomainen, kapeilta sivuilta vaajan tapaan terälle hiottu, muuten hiomaton. Pituus 226, leveys 93, vahvuus 25 mm.

3998.
Säräisniemi.
(Nimisjärvi).

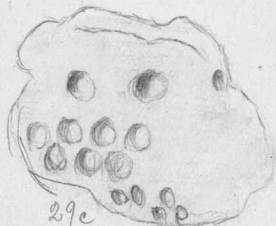
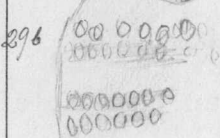
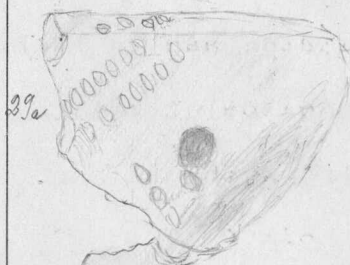
26. Arvattavasti tasataltan lohella, teräpuoli pääasiassa jäljellä ja varsipuolella sen verran, että sen näkee varttamista varten kaventuva; tummahko liusketta. Pituus 86, leveys 38, vahvuus 11 mm.

27. Tasataltta, latteanlainen, kolmiomainen, toiselta puolen kokonaan hiottu, toiselta puolen suurimmaksi osaksi karkeapintainen, sinertävän harmaa. Pituus 80, leveys 46, vahvuus 12 mm.

28. Tasataltta, latteahko, terältä murtunut, toiselta lappeelta hiottu, toiselta lappeelta, reunoilta ja niskalta hiomaton, harmaata vuorilajia; pituus 86, leveys 54, vahvuus 16 mm.

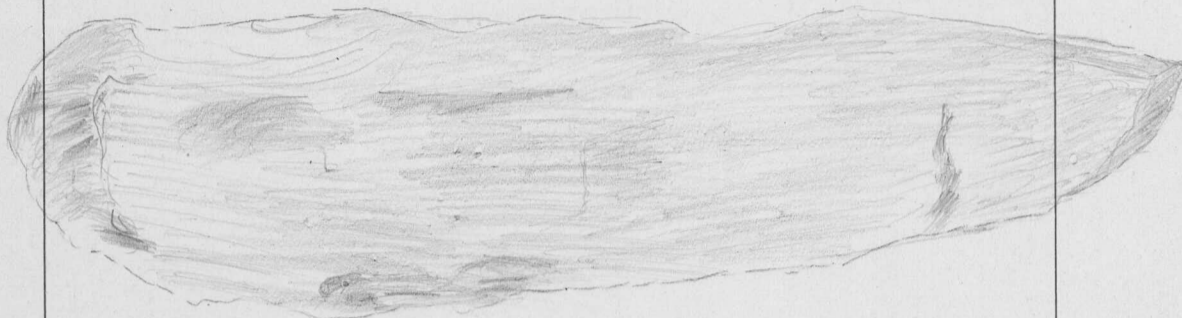
29. Saviastian palasia - yksi reunapalanen ja kolme muuta - kaikki koristeltuja ja eri astioihin kuuluvia. Koristeet ovat sekä kuoppakoristeita että pistoskoristeita, joissa viimemainituissa parittain tai useittain asetellut pintapistokset muodostavat raitoja.

N^o:t 25_29 ovat löydetyt mainitun Uudentalon maalta, n.s. Niemelänniemestä, joka on rikas löytöalue Järventaan puolisessa osassa Uudentalon ranta-

3998.
Säräisniemi.
(Nimisjärvi).

30. Ohut kiviase sinertävän harmaata liusketta; lienee ollut alkuaan joko veittiä tai keihäänkärki mutta sittemmin reunoilta murtunut; leveämpi pää on teräväksi tehty; sivut ovat hiotut. Pituus 155, leveys 41 ja vahvuus 8 mm.

31. Saviastian palanen, koristeltu samanaikaisesti kuin piirros 29 a osottaa.

N:o:t 30 ja 31 ovat löydetty Nimisjärvi-nimisen talon rannasta, josta ennenkin on aikoinaan esineitä tullut.

32. Saviastian palanen, koristeltu samanaikaisesti kuin n:o 29 b, mutta hyvin hienoilla pistöksillä.

Löydetty jostakin Nimisjärven rannoilta.

33. Tasataltta tai vain sellaisen teelmä; hiottu ainoastaan terältä ja reunoilta; varsipää suippo ja lohkopintainen. Pituus 67, leveys 36, vahvuus 11 mm.

3998.

Säräisniemi.

(Nimisjärvi).

34. Kolmiomainen, vaaleanharmaaksi rapautunut kivenpalanen. Laajuus 50 x 52, vahvuus 13 mm.

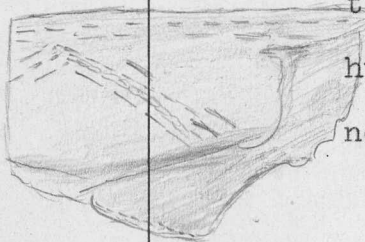
35. Pienen, puikkomaisen, kivisen teräaseen kärkipuoli; nähtävästi tahkoamalla nykyaikana tekaistu. Pituus 71, leveys 19, vahvuus 17 mm.

N^o:t /löydettyt Taviojan/
33-35) (= Nimisojan ?)

varrelta; taltta n° 33 on ojan keskiosalta, toiset kaksi sen suulta.

36. Hioinkiven palanen; hienoa juovikasta, vaalean harmaata kvartsiittiliusketta, toiselta sivulta ja reunoilta hiottu; Pituus 65, leveys 41, vahvuus 25 mm.

37. Saviastian palanen, ohut ja hauras, 4:ään sirpaleeseen särkynyt (liimattu). Koristelu poikkeaa Nimisjärven saviastioissa yleensä käytetystä, ollen lyhyt- ja hienoväivaista, kuten viereisen piirroksen osottaa.

38. Pieni, vaaleanharmaa palanen hienorakeista kvartsiittia. Laajuus 37 x 22 mm.

N^o:t 36-38 ovat löydettyt Oulunselän (Oulunjärven) rannasta, joka on noin km:n päässä Nimisjärvestä ja näyttää ainakin näillä kohdin kuuluvan Nimisjärven kanssa samaan kivikautiseen asutusalueeseen.